

Anonymizované znenie

Preklad

C-502/18 – 1

Vo veci C-502/18

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

30. júl 2018

Vnútroštátny súd:

Městský soud v Praze

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

17. máj 2018

Žalobcovia:

CS

DR

EQ

FP

GO

HN

IM

JL

KK

LJ

MI

Žalovaná:

České aerolinie a.s.

SK

PRACOVNÝ DOKUMENT

[omissis]

UZNESENIE

Městský soud v Praze (Mestský súd v Prahe, Česká republika) ako odvolací súd rozhodol vo veci

žalobcov

CS [omissis]

DR [omissis]

EQ [omissis]

FP [omissis]

GO [omissis]

HN [omissis]

IM [omissis]

JL [omissis]

KK [omissis]

LJ [omissis]

MI [omissis]

proti

žalovanej

České aerolinie, [omissis] so sídlom Praha 6 (Česká republika) [omissis]

o 6 600 eur s příslušenstvom

o odvolaní žalovanej proti rozsudku, ktorý vydal Obvodní soud pro Prahu 6 (Obvodný súd pre Prahu 6, Česká republika) 12.1.2016 po zrušení rozsudku, ktorý vydal Městský soud v Praze (Mestský súd v Prahe, Česká republika), v súlade s nálezom, ktorý vydal Ústavní soud (Ústavný súd, Česká republika) 31. októbra 2017,

takto:

[vnútroštátne konanie] [omissis]

II. Městský soud v Praze (Městský soud v Prahe) predkladá Súdnemu dvoru Európskej únie túto prejudiciálnu otázku:

„Je daná povinnosť dopravcu Spoločenstva na náhradu škody cestujúcemu podľa článku 3 ods. 5 druhej vety nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 v prípade, ak dopravca Spoločenstva ako zmluvný dopravca prevádzkoval prvú časť letu s medzipristátím na letisku tretieho štátu, [pričom] v rámci spoločného označovania liniek (code sharing) druhú časť letu z [tohto letiska] vykonal dopravca, ktorý nie je dopravcom Spoločenstva a k meškaniu pri prilete do cieľového letiska dlhšiemu než tri hodiny došlo iba pri druhej časti letu?“

Odôvodnenie:

- 1 [vnútroštátne konanie] [*omissis*]
- 2 Skutkové okolnosti sporu sú také, že prvý úsek letu, za ktorého omeškanie žalobcovia žiadajú náhradu od žalovanej, uskutočnila žalovaná, keď jej lietadlo (let OK 350) odletelo v súlade s letovým poriadkom 16.1.2014 o 23:40 hod. z letiska Praha a priletelo na letisko v Abú Zabí 17.1.2014 o 5:24 hod.; plánový prílet bol o 6:05 hod. Druhú časť letu po medzipristátí vykonala podľa letového poriadku v rámci spoločného označovania liniek (let OK 3172) spoločnosť Etihad Airways. Spoločnosť Etihad Airways nie je dopravcom Spoločenstva. Pri druhej časti letu po medzipristátí došlo k omeškaniu; namiesto odletu z Abú Zabí 17.1. o 10:40 hod. lietadlo odletelo 17.1. až o 19:19 hod. a do Bangkoku priletelo 18.1. o 3:53 hod. Let z Prahy do Bangkoku so vzdialenosťou 8 606 km sa tak omeškal o 488 minút.
- 3 Pri právnom posúdení prvostupňový súd usúdil, že uplatnené nároky sú nárokmi podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 (ďalej len „Nariadenie“), ktoré je podľa článku 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie priamo uplatniteľné. Pôsobnosť Nariadenia v danej veci vyplýva z článku 3 ods. 1 písm. a), článku 2 písm. h), ako aj z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-11/11, keďže cestujúci odleteli z pražského letiska, t. j. z letiska členského štátu EÚ. Opodstatnenosť požadovanej výšky uplatneného nároku potom súd vyvodil z článku 7 ods. 1 písm. c) Nariadenia v spojení s rozsudkom Súdneho dvora EÚ vo veci C-402/07.
- 4 Hlavnou spornou otázkou bola pasívna legitímácia žalovanej; tá namietala, že nemá pasívnu legitímáciu, keďže v časti letu z Abú Zabí do Bangkoku nebola prevádzkujúcim leteckým dopravcom [článok 2 písm. b) Nariadenia]. Prvostupňový súd však zodpovednosť žalovanej vyvodil z článku 3 ods. 5 druhej vety Nariadenia, podľa ktorého v prípade, keď prevádzkujúci letecký dopravca nemá žiadny zmluvný vzťah s cestujúcim a plní záväzky vyplývajúce z tohto nariadenia, považuje sa za osobu konajúcu v mene osoby, ktorá je vo zmluvnom vzťahu s cestujúcim. Žalobe teda vyhovel v celom rozsahu.

- 5 Tento súd ako odvolací súd svojím rozsudkom z 26.4.2016 [*OMISSIS*] potvrdil rozsudok prvostupňového súdu a podľa úspešnosti vo veci rozhodol aj o trovách odvolacieho konania. Už v tomto prvom odvolacom konaní žalovaná navrhla, aby bola vec predložená Súdnemu dvoru EÚ najmä na posúdenie zodpovednosti zmluvného dopravcu za časť letu prevádzkovanú iným dopravcom. V tomto štádiu konania odvolací súd dospel k záveru, že riešenie právnych otázok, ktorých predloženie Súdnemu dvoru EÚ sa navrhovalo, možno jednoznačne vyvodiť z výslovného znenia nariadenia č. 261/2004 a tiež z rozhodnutia Súdneho dvora EÚ vo veci C-11/11. Judikatúru Súdneho dvora nepovažoval za odporujúcu tomu, aby sa rozsudok vo veci C-173/07 uvedený v odvolaní nevzťahoval na prejednávajúcu vec. Odvolací súd sa teda stotožnil s tým, že let z letiska na území členského štátu, na ktoré sa vzťahuje Zmluva o fungovaní EÚ, sa musí považovať za jeden let, aj keď sa do cieľového letiska prilieta s medzipristátím (vec C-11/11). Rovnako ako prvostupňový súd ďalej vychádzal z článku 3 ods. 5 Nariadenia, podľa ktorého prevádzkujúci letecký dopravca koná v mene osoby, ktorá je vo zmluvnom vzťahu s cestujúcim. Z uplatnenia článku 3 ods. 5 na prejednávajúcu vec vyplýva, že za ujmu, ktorá vznikla žalobcom omeškaním časti letu, ktorú prevádzkovala spoločnosť Etihad Airways, zodpovedá voči žalobcom priamo žalovaná, keďže pojmovým znakom právneho inštitútu zastúpenia je, že úkony zástupcu sa pričítajú priamo zastúpenému. Odvolací súd považoval tento výklad Nariadenia aj za úplne zodpovedajúci situácii a spravodlivý, keďže zodpovednosť zmluvného dopravcu vyplýva zo zmluvy a dopravca sa jej nemôže zbaviť tým, že časť letu, pri ktorej došlo k omeškaniu, prevádzkoval niekto iný, pričom situáciu vyhodnotil ako podobnú situácii v prípade akejkoľvek inej subdodávky. Odvolací súd pri právnom posúdení tiež zohľadnil skutočnosť, že právny záver uvedený vyššie bol prijatý aj inými senátmi tohto súdu, ktoré riešili prípady rovnakého druhu. Ďalej dospel k záveru, že v situácii, keď suma požadovaná jednotlivými žalobcami nedosahuje 50 000 CZK, nie je proti jeho rozsudku prípustné dovolanie na Nejvyšší soud ČR (Najvyšší súd Českej republiky) a poučil o tom účastníkov konania v písomnom vyhotovení svojho rozsudku.
- 6 Na základe ústavnej sťažnosti podanej žalovanou Ústavní soud ČR (Ústavný súd Českej republiky) nálezom z 31.10.2018 [*omissis*] zrušil rozsudok uvedeného súdu z 26.4.2016 [*omissis*]. Ústavný súd dospel k záveru, že odvolací súd porušil právo účastníkov konania na spravodlivý proces podľa článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ktorá je súčasťou ústavného poriadku Českej republiky, keď nesprávne poučil účastníkov konania o nemožnosti podať dovolanie. Dospel k záveru, že uplatňovaný nárok je nárokom zo spotrebiteľskej zmluvy, takže proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o takomto nároku je prípustné dovolanie na Nejvyšší soud (Najvyšší súd) bez obmedzenia na základe hodnoty predmetu konania. V konaní tiež uložil odvolaciemu súdu, aby sa zaoberal tvrdeniami uvedenými v rozhodnutí nemeckého Spolkového súdneho dvora Xa ZR 132/08, na ktoré poukázala sťažovateľka.
- 7 Na podporu svojej argumentácie žalovaná následne v odvolacom konaní predložila rozsudok Spolkového súdneho dvora (ďalej tiež len „SSD“) sp. zn. Xa

ZR 132/08, X ZR 14/12, X ZR 73/16 a X ZR 101/16. Argumentovalo sa aj závermi rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-302/16. Práve rozsudok SSD sp. zn. XA ZR 132/08 rieši podobný prípad, keď došlo k omeškaniu letu na jeho časti, ktorú prevádzkoval niekto iný než zmluvný dopravca, pričom SSD dospel k záveru, že zodpovednosť zmluvného dopravcu nie je daná, pretože nebol prevádzkujúcim leteckým dopravcom. V rozsudku sp. zn. X ZR 14/12 potom v podobnom prípade nemecký súd dospel k záveru, že išlo o dva samostatné lety. Obe tieto rozhodnutia však boli prijaté pred vydaním rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-11/11, v ktorom sa let s medzipristátím vymedzil ako jediný let. Rozsudok SSD sp. zn. X ZR 73/16 rieši osobitný prípad, rozsudok sp. zn. X ZR 101/16 však s odkazom na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-302/2016 (bod 27) uvádza, že Nariadenie nemožno vykladať tak, že prevádzkujúci letecký dopravca, ktorý uzatvára zmluvu, sa nemôže zbaviť svojich povinností vyplývajúcich z Nariadenia zapojením dopravcu, na ktorého sa nevzťahuje Nariadenie (pozri body 16 a 18 rozsudku). Městský soud v Praze (Městský súd v Prahe) teda uvedené sumarizuje tak, že závery obsiahnuté v uvedených rozhodnutiach SSD svedčia skôr v prospech argumentácie žalovanej, hoci nemožno prehliadnúť, že odkaz na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-302/16 nie je úplne namieste, pretože v tomto rozsudku sa riešila iná situácia. Podstatou veci, ktorou sa Súdny dvor zaoberal vo veci C-302/16, bolo, že prevádzkujúci letecký dopravca je povinný zaplatiť cestujúcemu náhradu, aj keď informoval toho, kto uzavrel zmluvu (cestovná kancelária), o zrušení letu, ale neinformoval priamo cestujúceho.

- 8 Žalobca doplnil svoju právnu argumentáciu [*omissis*] okrem ustanovení Nariadenia a rozsudkov Súdneho dvora EÚ, z ktorých vychádzali pri svojich rozhodnutiach české sudy prvého a druhého stupňa, aj rozsudkom [Súdneho dvora vo veci] C-559/16, ktorá vysvetľuje pojem „vzdialenosť letu“, keď sa let s medzipristátím opäť považuje za jeden let, a ďalej najmä návrhmi generálneho advokáta Michala Bobeka [*omissis*] vo veciach C-274/16, C-447/17 a C-448/16, ktoré boli spojené na spoločné konanie pred Súdnym dvorom EÚ. Tieto návrhy sa primárne zaoberajú otázkou právomoci, výslovne sa však zaoberajú aj uplatňovaním článku 3 ods. 5 a článku 13 Nariadenia a uvádzajú, že zmluvný letecký dopravca sa nemôže zbaviť zmluvných záväzkov dohodnutých s cestujúcim tým, že na základe subdodávateľskej zmluvy zadá časť prepravnej zmluvy inému leteckému dopravcovi. V tomto zmysle je právne postavenie prevádzkujúceho leteckého dopravcu odvodené od právneho postavenia zmluvného leteckého dopravcu; zmluvný letecký dopravca je hlavným zodpovedným a prevádzkujúci letecký dopravca je zástupcom (najmä body 75 – 77 návrhov).
- 9 V novom odvolacom konaní sa s konečnou platnosťou rozhodlo, že letecký dopravca Etihad Airways nie je dopravcom Spoločenstva v zmysle článku 2 ods. c) Nariadenia.
- 10 V prejednávanvej veci vnútroštátny súd vychádza z toho, že na spor účastníkov konania možno uplatňovať iba Nariadenie, ktoré je podľa článku 288 Zmluvy

o fungovaní ES záväzné a priamo uplatniteľné. Uplatnenie nároku navyše podľa vnútroštátneho práva ani nemôže byť úspešné. Je totiž svojou povahou nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy a povinnosť nahradiť ju v prípade protiprávneho konania neexistuje v českom práve všeobecne, ale podľa § 2894 zákona č. 89/2012 Sb. ([omissis] nový občiansky zákonník) len vtedy, ak bola výslovne dohodnutá, alebo ak to ustanovuje osobitný zákon. Občiansky zákonník potom stanovuje povinnosť nahradiť nemajetkovú ujmu výlučne v prípade protiprávneho zásahu do prirodzených práv človeka (§ 2956), poškodenia veci zo svojvôle alebo škodoradosti (§ 2969 ods. 2), ďalej v prípade osôb, ktoré ujmu (hoci aj nie vlastnú) odôvodnene pociťujú ako svoju vlastnú (§ 2971), v prípade zájazdu (ujma za narušenie dovolenky – § 2543) a porušenia základných členských práv člena združenia závažným spôsobom (§ 261). Tu možno dodať, že prípad ujmy za narušenie dovolenky podľa § 2543 občianskeho zákonníka vo všeobecnosti smeruje proti organizátorovi a zodpovednosť vzniká najmä vtedy, ak bol zájazd zmarený alebo podstatne skrátený. Táto úprava je najbližšie k posudzovanému prípadu, neupravuje však povinnosti dopravcu, ale cestovnej kancelárie. Povinnosť náhrady nemajetkovej ujmy je potom upravená v § 3 ods. 2 zákona o obchodných spoločnostiach; usudzuje sa, že sa vzťahuje na prípady, keď protiprávnosť vychádza z porušenia pravidla stanoveného zákonom o obchodných spoločnostiach, teda najmä z vnútorného fungovania týchto spoločností. Na vec sa nevzťahuje ani [omissis] § 31a zákona č. 82/1998 Sb., ktorý upravuje povinnosť na náhradu nemajetkovej ujmy v prípade nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu orgánu verejnej moci. Aj vzhľadom na krátku dobu účinnosti nového občianskeho zákonníka chýba relevantná judikatúra uplatniteľná v prejednávanej veci, ktorú by vydal Nejvyšší soud (Najvyšší súd) Českej republiky.

- 11 Městský soud v Praze (Mestský súd v Prahe) sumarizuje uvedené úvahy tak, že žaloba o náhradu nemajetkovej ujmy podľa Nariadenia môže byť v prejednávanej veci úspešná iba vtedy, ak bude prijatý záver, že podľa článku 3 ods. 5 druhej vety Nariadenia zmluvný dopravca (žalovaná) zodpovedá v prípade letu s medzipristátím aj za omeškanie, ku ktorému došlo v časti letu, ktorú neprevádzkoval zmluvný dopravca, ale prevádzkoval ju iný dopravca, ktorý nie je dopravcom Spoločenstva. Tento súd pritom vychádza z toho, že let s medzipristátím môže mať viacero prevádzkujúcich leteckých dopravcov, pričom každý z týchto dopravcov je prevádzkujúcim leteckým dopravcom len vo vzťahu k tej časti letu, ktorú skutočne vykonal [článok 2 písm. b) Nariadenia]. V prospech kladného záveru o zodpovednosti zmluvného dopravcu svedčí aj cieľ nariadenia, ktorým je vysoká ochrana cestujúcich, pretože v prípade, ak prevádzkujúci letecký dopravca časti letu z letiska mimo EÚ nie je dopravcom Spoločenstva, ako je to v tejto veci, nie je možné poskytnúť náhradu podľa Nariadenia [článok 3 ods. 1 písm. b) nariadenia]. Poskytnutie náhrady zmluvným dopravcom pritom logicky nevylučuje možnosť regresného nároku voči prevádzkujúcemu leteckému dopravcovi (pozri článok 13 Nariadenia). V prospech záporného záveru svedčí skutočnosť, že Nariadenie s výnimkou článku 3 ods. 5 druhej vety v zásade vychádza z toho, že povinnosť náhrady má prevádzkujúci letecký dopravca. Podporným argumentom je judikatúra SSD v Spolkovej republike Nemecko, ktorá

zjavne vychádza z predpokladu, že zmluvnému dopravcovi nemožno uložiť povinnosť náhrady podľa Nariadenia ani na základe článku 3 ods. 5 druhej vety nariadenia. Odlišnosť judikatúry českých a nemeckých súdov je teda argumentom na zjednotenie judikatúry rozsudkom Súdneho dvora. Za týchto okolností teda tento súd podľa § 109 ods. 1 písm. d) a § 211 [občianskeho súdneho poriadku] prerušil odvolacie konanie a podľa článku 267 písm. b) druhej vety Zmluvy o fungovaní EÚ podal návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdny dvorom EÚ s otázkou uvedenou vo výrokovej časti II tohto uznesenia.

[omissis] [Procesný aspekt, poučenie o možnosti podať opravný prostriedok]
[omissis] [omissis].

PRACOVNÝ DOKUMENT